

DEKLARĀCIJA PAR INOVĀCIJU PUBLISKAJĀ SEKTORĀ

Deklarācijas tekstu tulkojusi Aiga Švalkovska. Tulkojums veikts tikai informatīvam nolūkam.
ESAO nevar garantēt tā precizitāti. Teksta oficiālās versijas ir angļu un franču valodā, kas pieejamas ESAO mājaslapā.

VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA

Deklarāciju par inovāciju publiskajā sektorā (turpmāk – Deklarācija) 35 ESAO dalībvalstīs un piecas trešās valstīs pieņēma 2019. gada 22. maijā saistībā ar ESAO Padomes sanākumi ministru līmenī. Deklarācijas mērķis ir nodrošināt, lai inovācijas ieviešana būtu publiskā sektora organizāciju galvenā un stratēģiskā funkcija un valsts ierēdņu ikdienas darbs. Deklarācijā ir pausta kopīga nostāja valdībām par to, kā atbalstīt, uzlabot un paplašināt inovācijas lietošanu dažādu problēmu risināšanā, kā arī izmantot piedāvātās jaunās iespējas. Tā paredz vienotus principus, koncepcijas un valodu, ko valdības var lietot, lai attīstītu vai uzlabotu savu pieeju inovācijas pārvaldībai saistībā ar konkrētiem mērķiem un administratīvo kārtību.

INOVĀCIJU PIETEIKŠANA

Deklarācija piedāvā piecus augsta līmeņa principus un saistītus pasākumus, kas leģitimē un atbalsta inovāciju kā publiskā sektora organizāciju un ierēdņu darba galveno un stratēģisko funkciju. Deklarācijas kontekstā ar inovāciju saprot kāda jaunuma īstenošanu, lai panāktu ietekmi. Dokumenta izstrādes laikā tika atzīts, ka inovācija joprojām ir jauna pētniecības joma, kas atspoguļo ESAO aktuālu un visaptverošu domāšanu. Valstis, kas pievienojušās Deklarācijai, norāda, cik svarīgas ir inovācijas, to spēja risināt gan ierastas, gan sarežģītas problēmas un izmantot iespējas. Šīs valstis var izmantot dažādus principus un pasākumus, lai informētu sabiedrību vai uzlabotu pieeju inovācijām un to pārvaldībai. Deklarācijā minētie principi un pasākumi dod iespēju valdībām ar atšķirīgiem kontekstiem, pieredzi un vajadzībām runāt vienā valodā, lai inovāciju varētu labāk saprast, dalīties pieredzē un mācīties viena no otras.

PIERĀDĪJUMOS BALSTĪTS UN IEKĻAUJOŠS DEKLARĀCIJAS IZSTRĀDES PROCESS

Deklarācijā ir atspoguļotas ilgās diskusijas, analīze un valstu pētījumi, ko ESAO, jo īpaši ar Valsts sektora inovāciju centra (OPSI) starpniecību, ir apņēmusies īstenot publiskā sektora inovācijas jomā. No 2014. līdz 2017. gadam OPSI konferencēs tika apsvērta iespēja izveidot ESAO juridisko instrumentu inovāciju jomā. No 2018. līdz 2019. gadam OPSI valstu kontaktpunkti un ESAO Valsts pārvaldes komiteja (PGC) pārskatīja deklarācijas projektu, kurā atspoguļotas daudzas sarunas un sadarbības veidi ar ESAO dalībvalstīm un trešajām valstīm, un sabiedrības ieguldījums. Tā iecerējusi vēl vairāk.

Svarīgi, lai OPSI un PGC atvērtu deklarācijas projektu plašai sabiedriskai apspriešanai, tādējādi nodrošinot, ka tās saturs atspoguļo galalietotāju vajadzības un ieinteresētās personas un mērķauditorija sniedz izsmelto atsauksmes par deklarācijas projekta tekstu. Ieguldījuma kvalitāte ir tikpat svarīga kā kvantitāte, ņemot vērā, ka Deklarācijas mērķis ir saskaņot jēdzienus un valodu topošajā pētniecības un prakses jomā cilvēku grupai, kas bieži vien darbojas ārpus valdības vispārējām aktivitātēm. Ieinteresēto personu iesaistīšanās un stratēģiskās komunikācijas kampaņa atbalstīja šī mērķa sasniegšanu. OPSI vadīja ieinteresēto personu iesaistes programmu un integrēto saziņas kampaņu, kuras lozungs bija "Piesaki inovāciju". Kampaņa ietvēra satura izveidi un mārketingu, attiecības ar plašsaziņas līdzekļiem, tīmekļa seminārus un sociālos medijus, kā rezultātā tika iegūti 149 tūkstoši sociālās platformas Twitter ieraksti ar tēmturi #declaretoinnovate un nodrošināta liela līdzdalība apspriešanas procesā. Izmantojot īpašu digitālo konsultāciju platformu, OPSI sabiedriskajā apspriešanā saņēma 97 atbildes no 38 valstīm, kas bija atsevišķu ieinteresēto personu, organizāciju un grupu viedokļu apkopojums.

¹Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (angļu valodā OECD - Organisation for Economic Cooperation and Development)

TURPMĀKIE PASĀKUMI/KĀ ESAO ATBALSTĪS PARAKSTĪTĀJUS

Lai atbalstītu valstis, kas pievienojušās Deklarācijai, un citas ieinteresētās puses, kas pārstāv plašāku inovācijas kopienu, kā arī gūtu labumu no deklarācijas, ESAO var:

- palīdzēt valstīm, kas pievienojušās Deklarācijai, identificēt, izprast un sniegt politikas ieteikumus par šķēršļiem un problēmām inovācijas ieviešanā publiskajā sektorā un organizatoriskā līmenī;
- palīdzēt valstīm, kas pievienojušās Deklarācijai, veidot un izmantot sistēmas, kas veicinās inovāciju (piem., politiku un tiesību aktus, tīklus utt.);
- apkopot un dalīties ar pieredzi, kā Deklarācijas principi tiek īstenoti valstīs, kas pievienojušās Deklarācijai, tostarp paust pilsoņu viedokli par šķietamo ietekmi;
- atbalstīt organizācijas, kuras īsteno īpašus pasākumus, piem., seminārus par Deklarācijas mērķi un izmantošanu, iespēju attīstīšanu un paraugpraksi;
- konsultēt padomdevējus par platformu izveidi valsts līmeņa diskusiju veidošanā par publiskā sektora inovācijas priekšrocībām un ietekmi, lai uzlabotu rezultātus attiecībā uz iedzīvotājiem.

Plašāka informācija par publiskā sektora inovācijas teoriju un modeli, kas ir Deklarācijas pamatā, kā arī noderīgi norādījumi, kā to izmantot, pieejama: <https://oe.cd/innovationdeclaration>.

Informatīvi materiāli ir pieejami: [The five principles and the next steps](#), [How different OECD Declaration users can engage with the document](#)

DEKLARĀCIJA

MĒS, MINISTRI UN PĀRSTĀVJI no Argentīnas, Austrālijas, Austrijas, Beļģijas, Brazīlijas, Kanādas, Čīles, Kostarikas, Čehijas Republikas, Dānijas, Igaunijas, Somijas, Francijas, Vācijas, Grieķijas, Ungārijas, Islandes, Indonēzijas, Īrijas, Izraēlas, Itālijas, Japānas, Korejas, Latvijas, Lietuvas, Luksemburgas, Meksikas, Nīderlandes, Jaunzēlandes, Norvēģijas, Peru, Polijas, Portugāles, Slovākijas Republikas, Slovēnijas, Zviedrijas, Šveices, Turcijas, Apvienotās Karalistes un Amerikas Savienotajām Valstīm

ATZĪSTAM, KA:

1. Valdībām ir svarīga loma tiesiskā un politiskā regulējuma noteikšanā un īstenošanā, lai nodrošinātu ilgtspējīgu ekonomiku un sabiedrību, kā arī radītu apstākļus, lai efektīvi sniegtu visiem nozīmīgus publiskos pakalpojumus.

2. Valdības darbs sabiedrības labā ietver virkni mērķu, piemēram, ilgtspējīgu attīstību un sabiedrības prioritātes, kas nepārprotami liecina par jaunu pieeju nepieciešamību.

3. Valdības un publiskā sektora organizācijas darbojas nepastāvīgā, neskaidrā, sarežģītā un neviennozīmīgā kontekstā. Tām jārisina dažādas problēmas, piemēram, digitalizācija, enerģētiskā nabadzība, vides degradācija, klimata pārmaiņas un nevienlīdzība.

4. Šādā kontekstā nevar pieņemt, ka esošās struktūras, procesi un intervences ir vispiemērotākie vai efektīvākie līdzekļi valsts sektora mērķu sasniegšanai un valdības un pilsoņu vajadzību un ieceru apmierināšanai.

5. Inovācija ir proaktīva stratēģija, ko valdības var izmantot, lai atbildētu, pielāgotos un sagatavotos šim kontekstam.

6. Maz ticams, ka inovācija, kas tiks īstenota pēc noklusējuma, būs pietiekama un nesaskarsies ar sistēmiskām neobjektivitātēm valsts sektorā, lai saglabātu un replicētu status quo. Tas rada nepieciešamību pēc stabilas un uzticamas valdības un tās darbībām.

7. Publiskā sektora organizācijām jāspēj konsekventi un droši ieviest inovācijas, lai vajadzības gadījumā varētu izmantot novatoriskus risinājumus jebkuras problēmas (aktuālās vai nākotnes) risināšanai, kura prasa jaunu pieeju.

8. Lai varētu droši un konsekventi ieviest inovācijas, publiskā sektora organizācijām ir apzināti jāpieiet inovācijas pārvaldībai, kas balstās uz iepriekšējiem centieniem. Šādas pieejas piemērs ir portfeļa pārvaldība. Tā ietver ieguldījumus dažādos novatoriskos pasākumos, piesaistot līdzekļus, lai kompensētu risku, ka daži jaunie risinājumi nedarbosies vai nebūs piemēroti.

9. Apzināta portfeļa pieeja inovācijas pārvaldībai atzīst, ka inovācija ir daudzšķautņaina un katrai šķautnei atbilst dažādi līdzekļi un mērķi. Portfelis ietver:

- a. uz attīstību orientētu inovāciju, kas uzlabo esošo praksi, ir efektīva, sniedz labākus rezultātus un balstās uz esošajām struktūrām;

- b. uz misiju orientētu inovāciju, kas sasniedz skaidrus mērķus un nosaka prioritātes, ja nepieciešams, izstrādājot jaunas metodes un pieejas;
- c. pielāgojamu inovāciju, kas reaģē uz mainīgu vidi, spēj interpretēt un reaģēt uz pārmaiņām sabiedrībā un tehnoloģijās;
- d. prognozējamu inovāciju, kas pēta un ir saistīta ar nenoteiktību attiecībā uz aktuāliem jautājumiem, kuri veidos nākotnes prioritātes un saistības.

10. Paļaujoties tikai uz darbību vienā aspektā, publiskā sektora organizācijas netiks pienācīgi sagatavotas dažādu problēmu risināšanai. Portfeļa pieeja ietver dažādus pasākumus.

ATZĪSTOT, ka ESAO ir izstrādājusi stingru pierādījumu bāzi par inovācijas stratēģijām un pieejām, atklātu valdību, valdības regulējumu, sabiedrības integritāti, dzimumu līdztiesību, digitālo pārvaldi, kā rezultātā tiek pieņemti starptautiski standarti;

I. PAZIŅOJAM, ka mēs paužam stingru apņemšanos:

A. Ieviest un veicināt inovāciju publiskajā sektorā

MĒS CENTĪSIMIES:

- i. uztvert inovāciju kā veidu, kā valdības var sasniegt savus mērķus un palīdzēt cilvēkiem;
- ii. pievērst uzmanību jau notiekošajai inovācijai un atbalstīt to;
- iii. novērtēt inovācijas daudzšķautņaino raksturu un izmantot sistēmisku pieeju inovācijai, kas pielāgota noteiktām vajadzībām, mērķiem un prioritātēm;
- iv. izveidot vai turpināt nodrošināt inovācijas sistēmas vadību, ņemot vērā valdības pienākumus un rīcību dažādos līmeņos, kā arī novērtējot dažādās centralizācijas pakāpes valdībā;
- v. atzīt, ka inovācijai, tāpat kā citām pamatfunkcijām, ir nepieciešami ieguldījumi un atbalsts, lai nodrošinātu to sekmīgu darbību.

B. Mudināt visus valsts ierēdņus ieviest inovācijas

MĒS CENTĪSIMIES:

- i. atzīt, ka atklātības kultūra, mācīšanās no kļūdām un sadarbība starp uzņēmumiem un nozarēm sniedz priekšrocības inovācijas praksei;
- ii. atļaut publiskā sektora organizācijām un valsts ierēdņiem uzņemt pienācīgus riskus un izpētīt jaunas idejas, tehnoloģijas un savas pamatdarbības veidus;
- iii. ieviest skaidrību par atbildību attiecībā uz inovāciju, lai visi zinātu, kādas ir iespējas piedalīties vai dot savu ieguldījumu;
- iv. atzīt, ka inovācijai ir nepieciešams daudzveidīgu prasmju un spēju kopums un motivācija;
- v. nodrošināt atbalsta struktūras, procesus un darba apstākļus, kas ļauj ierēdņiem vieglāk ieviest inovācijas, un nepārtraukti pārvērtēt iedibināto kārtību, lai nevajadzīgi nekavētu inovāciju ieviešanu.

C. Attīstīt jaunas partnerības un iesaistīt dažādus viedokļus

MĒS CENTĪSIMIES:

- i. apvienot dažādus dalībniekus (publiskos, privātos, bezpeļņas un individuālos), lai publiskā sektora organizācijas varētu veidot partnerības, sadarboties un kopīgi izstrādāt jaunas pieejas vai risināt problēmas;

- ii. izveidot partnerības un veidot saikni ar esošajiem pieredzes apmaiņas tīkliem inovācijas sistēmā un ārpus tās, lai palielinātu inovācijas kapacitāti;
- iii. izstrādāt līdzdalības un kopīgas jaunrades platformu un izmantot tās dažādās formas, lai nodrošinātu, ka inovāciju ieviešana tiek balstīta uz reālu pieredzi un atbilstošām zināšanām;
- iv. meklēt sadarbības iespējas ar citām valstīm tādu pārrobežu problēmu risināšanā, kurām nepieciešama novatoriska pieeja;
- v. uzklaut jaunus viedokļus, lai ātrāk pamanītu tos signālus, kas liecina, ka lietas var mainīties, kas savukārt var palīdzēt identificēt jaunas vajadzības vai iespējas ieviest inovācijas.

D. Atbalstīt izpēti, atkārtšanu un testēšanu

MĒS CENTĪSIMIES:

- i. atbalstīt tās inovācijas, kurām ir skaidras prioritātes un zināms, kādas ir problēmas, kā arī pētīt inovācijas, par kurām nav skaidrs, kāds būs galarezultāts;
- ii. nodrošināt izpēti, atkārtšanu un testēšanu visā portfeli gan valsts sektora, gan atsevišķu ministriju un organizāciju līmenī;
- iii. atzīt priekšrocības, ko var radīt eksperimenti pamatsistēmās (piemēram, digitālo tehnoloģiju izmantošanā, budžeta plānošanā, riska pārvaldībā un ziņošanā), un pētīt, vai un kā tās var sasniegt;
- iv. apzināties, ka eksperimentēšana un inovācija bieži nav saistītas vienīgi ar mācīšanos.

E. Izplatīt informāciju un dalīties pieredzē

MĒS CENTĪSIMIES:

- i. regulāri apmainīties ar informāciju, kas saistīta ar inovāciju ieviešanu (pat tad, ja inovācija nav sniegusi cerēto rezultātu);
- ii. veicināt tīklu veidošanu un savstarpēju mācīšanos, lai palīdzētu valsts ierēdņiem mācīties un iegūt informāciju vienam no otra;
- iii. veidot un uzturēt atgriezenisko saiti, apkopot iedzīvotāju un galveno iesaistīto darbinieku atsauksmes un veicināt nepārtrauktu mācīšanos;
- iv. izveidot labu novērtēšanas praksi, lai mācītos, vadītu inovāciju ieviešanas procesu un apzinātos notiekošo inovāciju vērtību.

II. AICINĀM ESAO atbalstīt šo deklarāciju un turpināt darbu, lai sekmētu inovāciju ieviešanu publiskajā sektorā, nodrošinot platformu dialogam un zināšanu apmaiņai par publiskā sektora inovācijām; turpināt sistemātiski vākt un analizēt novatoriskas prakses piemērus un atbalstīt valstis to centienos sekmēt inovāciju ieviešanu, tostarp ar valstu pētījumu starpniecību.

